

รายงานผลการวิจัย

เรื่อง กระบวนการผลิตพืชพลังงานทดแทนต้นมะเขายาหินในระบบเศรษฐกิจวัฒนธรรม
ชุมชนพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

The Product Processing of the Energy Crop “Candlenuts” Based on the
Cultural Community Economic System of the Upper Northern
Thailand

ได้รับการจัดสรรงบประมาณวิจัย

ประจำปี 2553

จำนวน 220,000 บาท

หัวหน้าโครงการ

นายรังสรรค์ จันดี

งานวิจัยเสร็จสิ้นสมบูรณ์

15 ธันวาคม 2554

คำนำ

สถานการณ์ภาวะโลกร้อนและปัญหาการขาดแคลนพลังงานธรรมชาติ โดยเฉพาะน้ำมันปิโตรเลียมจากซากฟอสซิลใต้ดินที่นับวันจะหมดลงและมีราคาแพงขึ้นในปัจจุบัน ทำให้เกิดแนวคิดการใช้พลังงานทดแทนต่าง ๆ เช่น พลังงานจากลม หรือพลังงานความร้อนจากใต้ดิน เป็นต้น นอกจากนี้การใช้พืชพลังงานทดแทนน้ำมันก็เป็นอีกทางเลือกหนึ่ง ที่รัฐบาลปัจจุบันได้กำหนดเป็นยุทธศาสตร์เร่งด่วนของการวิจัยระดับชาติ ทั้งนี้เพื่อให้ได้แนวทางปฏิบัติที่เป็นไปได้ในการจะทำให้พืชน้ำมันต่าง ๆ สามารถนำมาทำเป็นน้ำมัน ไบโอดีเซล เพื่อทดแทนน้ำมันปิโตรเลียมที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศในปริมาณที่สูงมากในแต่ละปี

ชุมชนในเขตภาคเหนือตอนบน ถือเป็นชุมชนที่มีประวัติศาสตร์ของตัวเองมาอย่างยาวนาน ตั้งแต่ยุคอาณาจักรล้านนาในอดีต ทั้งประวัติความเป็นมาด้านการตั้งถิ่นฐาน โดยเฉพาะ โครงสร้างในระบบการผลิตบนฐานความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม หรือที่งานวิจัยนี้เรียกว่าระบบเศรษฐกิจวัฒนธรรมชุมชน ที่มีรากฐานมาจากสังคมแบบเครือญาติ ภายใต้ระบบพลังการผลิตและความสัมพันธ์ทางการผลิตแบบเก่า ที่ได้พัฒนามาสู่สังคมแบบทุนนิยมในปัจจุบันที่การผลิตทันสมัย ขณะที่เกิดระบบความสัมพันธ์ทางการผลิตแบบใหม่ ๆ เช่น การผลิตแบบเกษตรพันธะสัญญา หรือการผลิตในลักษณะเครือข่ายการตลาดแบบใหม่ เป็นต้น

โครงการวิจัยเรื่อง “กระบวนการผลิตพืชพลังงานทดแทนต้นมะเขือหินในระบบเศรษฐกิจวัฒนธรรมชุมชนพื้นที่ภาคเหนือตอนบน” เป็นโครงการวิจัยที่พยายามมองจากมุมมองของชุมชนที่มีรากฐานความเป็นมาทางประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐานทางภูมิศาสตร์และระบบความสัมพันธ์ทางสังคม ที่จะเอื้อต่ออิทธิพลด้านแนวคิดและการปฏิบัติจริงของนักวิชาการอิสระแบบปัจเจกบุคคลคนหนึ่ง ในเรื่องการผลิตพืชพลังงานทดแทนต้นมะเขือหิน ซึ่งเป็นพืชชนิดใหม่ที่ไม่เคยปรากฏในระบบการผลิตของชุมชนมาก่อน

ผลการวิจัยพบว่าบนรากฐานทางประวัติศาสตร์ และ โครงสร้างระบบความสัมพันธ์ทางสังคมของคนในชุมชนดังกล่าว มีผลทำให้อิทธิพลทางด้านแนวคิดและรูปธรรมจากการปฏิบัติจริงในพื้นที่ของนัก วิชาการอิสระในฐานะปัจเจกบุคคลคนหนึ่งประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี ในการลงสู่การปฏิบัติจริงและเผยแพร่แนวคิดด้านการปลูกพืชพลังงานทดแทนมะเขือหิน จนกระทั่งได้รับ

การยอมรับและขยายพื้นที่การปลูกไปในชุมชนอื่น ๆ ในขอบเขตที่กว้างออกไปจนถึงระดับทั่วประเทศ

สิ่งนี้อาจเป็นความหวังของสังคมโดยรวมได้ ต่อการที่จะร่วมกันรณรงค์ในเรื่องการปลูกพืชพลังงานทดแทนในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อให้ได้ปริมาณที่เพียงพอต่อการนำไปผลิตเป็นน้ำมันไบโอดีเซลต่อไป ซึ่งจะส่งผลต่อความหวังที่จะพิทักษ์สิ่งแวดล้อมให้โลกของเราได้นานอยู่ และมีความสงบร่มเย็นต่อไปได้อย่างแท้จริง

